

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ประเทศไทยได้เริ่มตั้งต้นพัฒนาประเทศอย่างมีแบบแผนขึ้นตั้งแต่ พ.ศ. 2504 เมื่อจอมพล สฤษดิ์ ธนะรัชต์ นายกรัฐมนตรีของประเทศไทย ได้ประกาศ แผนพัฒนา ฉบับที่ 1 ซึ่งตลอดระยะเวลาที่ผ่านมา ประเทศไทยได้มีการพัฒนาอย่าง มีแบบแผน ตามแผนพัฒนาฉบับต่าง ๆ เรื่อยมาแผนพัฒนาตั้งแต่ฉบับที่ 1 จนกระทั่ง ถึงแผนพัฒนาฉบับที่ 5 ได้ทำการเปลี่ยนแปลงจุดมุ่งหมายไปตามสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลง ไป การวางแผนพัฒนาประเทศมีจุดมุ่งหมายส่วนใหญ่มุ่ง เน้นไปในเชิง เศรษฐกิจ โดยในแนวนโยบายที่กำหนดแผนพัฒนาฉบับที่ 5 (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจ และสังคมแห่งชาติ 2525 : 1) เป็นที่เชื่อมั่นว่าฐานะทางเศรษฐกิจของไทยจะมั่นคง ก้าวไปสู่ "ประเทศกึ่งอุตสาหกรรม" ได้อย่างแน่นอน ทั้งนี้เป็นการมุ่ง เน้นพัฒนาทาง ด้านเศรษฐกิจเพื่อเป็นการเพิ่มรายได้ และการให้สาธารณูปโภคแก่ประชาชนให้ทั่วถึง

นอกจากนี้แล้วในแผนพัฒนาทั้ง 5 ฉบับ ได้มีการบรรจุการพัฒนาการขนส่ง และการพัฒนาทางด้านการสื่อสารอันประกอบไปด้วยการพัฒนาสื่อต่าง ๆ เช่น วิทยุ โทรเลข โทรภาพ โทรพิมพ์ วิทยุ โทรทัศน์ เป็นต้น อันเป็นส่วนช่วยเสริมในการพัฒนา ทางด้านการสื่อสารของประเทศ รวมทั้งได้บรรจุแผนการพัฒนาโทรศัพท์ไว้ด้วยทุกครั้ง การพัฒนาโทรศัพท์ส่วนใหญ่จะเป็นการมุ่ง เน้นให้เกิดการขยายขอบข่ายและจำนวนเลข หมายโทรศัพท์ให้มากขึ้นเพื่อให้เพียงพอต่อความต้องการของประชาชน แต่ในการปรับ แผนพัฒนาทุกฉบับ พบว่าแม้จะได้มีการขยายจำนวนเลขหมายโทรศัพท์และขอบข่าย ของโทรศัพท์ออกไปแล้วก็ตาม ยังไม่เป็นที่เพียงพอต่อความต้องการของประชาชน

การเพิ่มจำนวนของ เลขหมายโทรศัพท์ตามแผนพัฒนาประเทศ ฉบับที่ 1-5 ได้แสดงให้เห็นดังต่อไปนี้

การขยายจำนวนเลขหมายโทรศัพท์ในเขตกรุงเทพฯ-ธนบุรี

ในปี 2504 มีโทรศัพท์อยู่ 29,500 เลขหมาย (สำนักงานคณะกรรมการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ 2504 : 115)

แผนพัฒนา	พ.ศ.	จำนวนการเพิ่มเลขหมายโทรศัพท์ (เลขหมาย)
แผนพัฒนา ฉบับที่ 1	2504-2509	25,500
แผนพัฒนา ฉบับที่ 2	2510-2514	24,000
แผนพัฒนา ฉบับที่ 3	2515-2519	181,700
แผนพัฒนา ฉบับที่ 4	2520-2524	223,700
แผนพัฒนา ฉบับที่ 5	2525-2529	118,250

แหล่งที่มา: สำนักงานคณะกรรมการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ พ.ศ. 2504 มีจำนวนเลขหมายโทรศัพท์อยู่ 29,500 เลขหมาย

จำนวนการเพิ่มเลขหมายโทรศัพท์ดังที่แสดงไว้ ได้มาจากแผนพัฒนา ฉบับที่ 1-5 ซึ่งจัดทำโดยสำนักงานคณะกรรมการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ มาจากการเพิ่มจำนวนเลขหมายโทรศัพท์ในเขตกรุงเทพฯ-ธนบุรี นี้แล้วยังได้มีการเพิ่มบริการต่าง ๆ (องค์การโทรศัพท์แห่งประเทศไทย 2526-2527 : 1) คือ ในส่วนภูมิภาคมีการบริการโทรศัพท์สาธารณะ โทรศัพท์ทางไกลต่างประเทศ ภายในประเทศ และยังมีแผนในอนาคตที่จะเพิ่มจำนวนเลขหมายโทรศัพท์จากปี พ.ศ. 2524 ซึ่งมีประมาณ 400,000 เลขหมาย เป็นประมาณ 3,200,000 เลขหมาย ในปี 2534 หมายถึง จะเพิ่มจำนวนโทรศัพท์ต่อประชากร 100 คน จาก 1.10 เครื่อง ในปี 2524 เป็น 5.66 เครื่องในปี พ.ศ. 2534 จะเห็นได้ว่าในแผนพัฒนา ฉบับที่ 1-5 โภภรรจแผนการเพิ่มจำนวนโทรศัพท์ไว้อย่างมากมาย จึงน่าสรุปได้ว่า โทรศัพท์เป็นสื่อที่มีความสำคัญและมีความจำเป็นต่อการสื่อสารของประชาชนคนไทย

ประเทศไทยได้นำโทรศัพท์มาใช้เป็นเครื่องมือในการติดต่อสื่อสาร ตั้งแต่ พ.ศ. 2424 ดังที่ปรากฏอยู่ในหนังสือตำนานไปรษณีย์โทรเลขสยาม (องค์การโทรศัพท์แห่งประเทศไทย 2522 : 1) ซึ่งตรงกับรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 5 แห่งกรุงรัตนโกสินทร์ โดยกระทรวงกลาโหม ได้ทดลองนำเครื่อง

โทรศัพท์เข้ามาที่กรุงเทพฯ และจังหวัดสมุทรปราการแห่งละ 1 เครื่อง วัตถุประสงค์ในเบื้องต้น เพื่อใช้ในการแจ้งข่าวเรือเข้าและออกที่ปากน้ำ สมุทรปราการ ให้ทางกรุงเทพฯ ไททราบ ดังนั้นในระยะเริ่มแรกโทรศัพท์ใช้เป็นเครื่องมือสำหรับบอกข่าวเหมือนกับการใช้โทรเลขอาจเป็นเพราะโทรศัพท์เป็นสิ่งที่พัฒนามาจากโทรเลขนั่นเอง (องค์การโทรศัพท์แห่งประเทศไทย 2522 : 1) จากหลักฐานที่ปรากฏใน "บันทึกจดหมายเหตุนสยามสมัย" ว่า "มิสเตอร์อาลาเบาสเตอร์ เป็นบุตรชาวเวและสอนพวกข้าราชการให้เรียนวิชาสายโทรเลข สายเทลิโฟน ใ้ครูชาวทางไกลแก่ทุกพิภพด้วย อาศัยคาบของที่สายโทรเลขเขียนมาและใ้ชาวแก่ไกลอาศัยหุ ใ้ยีนคำที่ เขาพูดมาตามสายเทลิโฟนด้วย" มิสเตอร์อาลาเบาสเตอร์ผู้นี้เป็นชาวอังกฤษ เข้ามารับราชการในแผ่นดินสยามเมื่อ พ.ศ. 2415 จนกระทั่งสิ้นชีวิตเมื่อ พ.ศ. 2425 ในสมัยนี้เป็นสมัยที่ประเทศไทยมีการติดต่อกับต่างประเทศอย่างมาก เพื่อจะให้ทันสมัยเท่ากับประเทศทางยุโรป ใ้มีการส่งข้าราชการไปเรียนต่อยังต่างประเทศ เพื่อจะใ้กลับมาพัฒนาประเทศไทยใ้เท่าเทียมกับนานาประเทศ

ต่อมาในปี 2499 กรมไปรษณีย์โทรเลขใ้รับโอนกิจการโทรศัพท์มาจากกระทรวงกลาโหม และใ้เปิดโอกาสใ้ประชาชนใ้เข้าใ้ใช้เครื่องโทรศัพท์ภายในเขตกรุงเทพฯ และธนบุรี ซึ่งนับเป็นประวัติศาสตร์ครั้งแรกของประเทศไทยที่ประชาชนใ้มีโอกาสใ้ใช้โทรศัพท์เป็นเครื่องมือในการติดต่อสื่อสาร เครื่องโทรศัพท์ใ้ใช้ในระยะแรกเป็นเครื่องระบบ "แม็กนิต" จากความก้าวหน้าในคานกิจการโทรศัพท์ของโลก กรมไปรษณีย์โทรเลขใ้สั่งซื้อเครื่องชุมสายโทรศัพท์ระบบไฟกลาง (Central Battery = C.B.) ที่ใ้พนักงานใ้แทนเครื่องโทรศัพท์ระบบแม็กนิต และใ้มีการขยายเลขหมายโทรศัพท์ออกไปอย่างรวดเร็วในปี 2471 กิจการโทรศัพท์ใ้แพร่หลายไปทั่วกรุงเทพฯ และยังสามารถใ้ติดต่อกับต่างจังหวัด เช่น สมุทรปราการ นนทบุรี และนครปฐมด้วย

ต่อมาในสมัยที่พลเอกพระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมพระกำแพงเพชรอัครโยธิน ทรงดำรงตำแหน่งเสนาบดีกระทรวงพาณิชย์และคมนาคม ทรงเห็นว่าเครื่องชุมสายระบบไฟกลางทั้งที่โทรศัพท์กลางวัดเลียบและบางรัก มีอายุการใช้งานมาไม่น้อยกว่า 25 ปีแล้ว ทำให้สภาพเครื่องทรุดโทรม และบริษัทซึ่งเป็นผู้สร้างเครื่องโทรศัพท์ก็งกแล้ว ก็นั้นไปสร้างเครื่องชุมสายระบบอัตโนมัติซึ่งมีความสะดวกมากกว่า ดังนั้นภายหลังจาก

การเปลี่ยนแปลงการปกครองเมื่อปี พ.ศ. 2475 ทางราชการจึงได้สั่งซื้อเครื่องชุมสายอัตโนมัติแบบ Step-by-Step จากบริษัท General Electric Company แห่งประเทศอังกฤษ เมื่อเดือนกรกฎาคม พ.ศ. 2478 ปรากฏว่าเป็นที่นิยมของประชาชนมากขึ้นเป็นลำดับ

เนื่องจากกิจการโทรศัพท์ในระยะแรก ๆ นั้น หน่วยงานที่รับผิดชอบการดำเนินงานมีฐานะเป็นเพียงกองช่างโทรศัพท์ในสังกัดกรมไปรษณีย์โทรเลข การดำเนินงานไม่คล่องตัวเท่าที่ควรต้องประสบอุปสรรคเกี่ยวกับเรื่องเงินที่นำมาลงทุนซื้อเครื่องอุปกรณ์เพื่อการขยายงาน อันสืบเนื่องมาจากระเบียบแบบแผนของวิธีกาทำงานแบบราชการ ทำให้กิจการโทรศัพท์ไม่อาจขยายงานรุดหน้าเท่าที่ควรจะทำได้

ดังนั้น จึงได้มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ ให้ตราพระราชบัญญัติตั้งองค์การโทรศัพท์แห่งประเทศไทยขึ้นเมื่อวันที่ 24 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2497 โดยแยกกองช่างโทรศัพท์จากกรมไปรษณีย์โทรเลขมาตั้งเป็นองค์การโทรศัพท์แห่งประเทศไทย มีฐานะเป็นรัฐวิสาหกิจ ที่รัฐเป็นเจ้าของ สังกัดกระทรวงคมนาคม มาจนถึงปัจจุบันนี้

นอกจากนี้ยังมีนักวิชาการทางการสื่อสารชาวต่างประเทศหลายท่านได้ให้ความสนใจต่อสื่อโทรศัพท์ อาทิ Herbert S. Dordick (1983 : 34) ได้เขียนบทความ "Social Use for the telephone" พิมพ์ลงในวารสาร Intermedia ฉบับเดือนพฤษภาคม 2526 เน้นถึงประโยชน์ของโทรศัพท์ในการนำมาใช้ในสังคม โดยเรียบเรียงมาจากรายงานเรื่องประโยชน์ของโทรศัพท์ถึง 50 ชุก Wilson P. Dizard (1983 : 34) ได้เขียนบทความถึงประสิทธิกรรรมใหม่เกี่ยวกับโทรศัพท์ในอนาคตว่าจะมีการพัฒนาขึ้นมากจนถึงขนาดผู้ใช้โทรศัพท์สามารถนำคิกตัวไปใช้ได้ นอกจากนี้ยังมีนักวิชาการชื่อ Edwin B. Parker (1978 : 81) ได้เขียนบทความให้ความสำคัญแก่การสื่อสารว่ามีส่วนช่วยในการพัฒนาประเทศได้เป็นอย่างดี ทำให้เกิดการรับรู้ข่าวสารอันจะนำไปสู่การพัฒนาคน ไม่ว่าจะเป็นชาวเมืองหรือชาวชนบท

การที่โทรศัพท์ได้มีการใช้กันมาตั้งแต่ พ.ศ. 2424 จนกระทั่งได้มีการ

พัฒนาโทรศัพท์ในแผนพัฒนา ของประเทศไทยทุกฉบับแล้วนั้นย่อมแสดงให้เห็นถึงความสำคัญของโทรศัพท์ อีกทั้งยังไ้มีนักวิชาการชาวต่างประเทศได้หยิบยกเอาการสื่อสารขึ้นมาชี้ให้เห็นถึงความสำคัญ รวมทั้งประโยชน์ของโทรศัพท์ด้วยนั้น ก็น่าจะเป็นข้อยืนยันได้ว่าโทรศัพท์นั้นมีความสำคัญต่อคนเรามาก

การศึกษาเรื่องหน้าที่โทรศัพท์ต่อชีวิตครอบครัวที่อยู่ในเมืองจะช่วยให้เราเข้าใจว่าหน้าที่ของโทรศัพท์ในเขตกรุงเทพฯ นั้นมีอะไรบ้าง และมีส่วนช่วยการพัฒนาประเทศมากน้อยเพียงใด นอกจากนี้สำหรับประเทศไทยยังไม่มีผู้ใดทำการศึกษาวิจัยในเรื่องหน้าที่โทรศัพท์มาก่อน โดยส่วนใหญ่จะเน้นปริมาณความถี่ของการใช้โทรศัพท์ที่เพิ่มขึ้นมากกว่า จะมองในแง่ความสำคัญและประโยชน์ของโทรศัพท์ที่นำมาใช้ในฐานะเป็นสื่อเพื่อการสื่อสารโดยเฉพาะในเขตกรุงเทพฯ เป็นเขตที่มีการพัฒนาอย่างสูงสุดของประเทศ และมีปริมาณการใช้โทรศัพท์สูง จึงเป็นเขตที่เหมาะสมที่จะนำมาใช้ในการศึกษาเพื่อหาข้อสรุปเกี่ยวกับหน้าที่ของโทรศัพท์

วัตถุประสงค์

1. เพื่อทราบถึงหน้าที่ของโทรศัพท์ของครอบครัวที่อยู่ในชุมชนเมือง
2. เพื่อทราบถึงความถี่ของการใช้โทรศัพท์ของผู้อยู่อาศัยใน

เขตกรุงเทพมหานคร

ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการศึกษาหน้าที่ของโทรศัพท์คือชีวิตครอบครัวที่อยู่ในเมืองจำเป็นจะต้องนำทฤษฎีและแนวความคิดต่าง ๆ มาเป็นแนวทางในการศึกษา เพื่อผู้วิจัยจะได้มีเกณฑ์หรือแนวทางในการศึกษาเรื่องหน้าที่ของโทรศัพท์ได้อย่างถูกต้องและเหมาะสม ทั้งนี้ ผู้วิจัยจึงได้นำแนวความคิดและทฤษฎีจากนักวิชาการหลายท่านที่ทำการศึกษาในเรื่องที่เกี่ยวข้องของงานวิจัยครั้งนี้ มาเสนอถึงต่อไปนี้ (ในฐานะที่โทรศัพท์เป็นสื่อที่ใช้เพื่อการสื่อสารชนิดหนึ่ง ฉะนั้นเราจึงควรจะมีความเข้าใจในขั้นตอนของกระบวนการของการสื่อสารเสียก่อน ซึ่งปัจจุบันพบว่า แบบจำลองการสื่อสารเชิงลู่เข้าที่ D. Lawrence Kincaid คิดขึ้นเป็นแบบจำลองการสื่อสารที่สมบูรณ์และสามารถนำมาประยุกต์ใช้กับงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการของการสื่อสารได้เป็นอย่างดี ผู้วิจัยจึงเห็นว่ากระบวนการของการสื่อสารเชิงลู่เข้าจะเป็นแนวทางที่ทำให้เกิดความเข้าใจโทรศัพท์ในฐานะที่เป็นสื่อเพื่อการสื่อสารชนิดหนึ่ง นอกจากนี้ Wilbur Schramm ได้แบ่งสื่อเพื่อการสื่อสารออกเป็น 2 ประเภท คือ สื่อบุคคล และสื่อมวลชน โทรศัพท์ได้ถูกจัดให้เป็นสื่อเฉพาะกิจคือเป็นสื่อระหว่างบุคคลด้วย โดยโทรศัพท์ได้ถูกคิดค้นและประดิษฐ์ขึ้นจาก 2 ท่อลูกกระดุมเบลล์ ซึ่งเกิดจากการปฏิวัติอุตสาหกรรม ทำให้เกิดมีเทคโนโลยีใหม่ ๆ รวมทั้งเครื่องอำนวยความสะดวกต่าง ๆ จนทำให้การดำเนินชีวิตของคนเปลี่ยนแปลงไป เกิดบรรยากาศของความเป็นเมืองขึ้นดังที่ Richard T. Geruson และ Dennis Mc. Goath ได้เสนอเป็นบทความไว้ และยิ่งได้กล่าวถึงการสื่อสารว่าเป็นสิ่งสำคัญในการสร้างความสัมพันธ์ของคนในสังคม จึงทำให้เกิดสื่อในการสื่อสารขึ้น เช่น หนังสือพิมพ์ วิทยุ โทรทัศน์ ภาพยนตร์ และโทรศัพท์ อันเกิดจากการปฏิวัติอุตสาหกรรมนั่นเอง นอกจากนั้นยังมีนักวิชาการหลายท่านที่มีความเห็นว่าการสื่อสารมีความสำคัญต่อสังคมเมือง ดังเช่น Albert N. Cousins, Richard L. Meier และ Talcott Parsons โดยต่างมีความเห็นว่าการสื่อสารจะมีส่วนช่วยในการพัฒนาเมืองและทำให้เมืองมีความเจริญสูงสุดได้ จากการที่นักวิชาการทั้ง 3 ท่าน ได้ให้ความสำคัญแก่การสื่อสาร พบว่า Frank E. Dance และ Carl E. Larson ได้แบ่งหน้าที่ของการสื่อสารออกเป็น 3 หน้าที่ คือ ทำให้เกิดความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลกับสภาพแวดล้อม, ช่วยพัฒนาระดับของจิตใจให้สูงขึ้น, ช่วยกำหนดพฤติกรรมของมนุษย์ ซึ่งจะทำให้เรามองเห็นความสำคัญของการสื่อสารได้

ซึกเจนซัน นอกจากจะไ้มีการแบ่งหน้าที่ของการสื่อสารแล้ว Alen H.W. Urtzed และ Calin Turner ไ้ทำการศึกษาเรื่องหน้าที่ของโทรศัพท์ที่ซ่อนเร้นไว้ถึง 3 หน้าที่คือ มีบทบาทค่อสังคม, เสริมสร้างกำลังใจในเรื่องความปลอดภัย และ สื่อกทแทนการเผชิญหน้า ทั้งนี้ ผู้วิจัยจึงไ้ค้นหาหน้าที่ทั้ง 3 มาทำการศึกษาในงาน วิจัยครั้งนี้ด้วย และในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยไ้นำเอาแนวทางการศึกษาหน้าที่ของสื่อ มวลชนที่ Elihu Katz, Michael Gurevitch และ Hadassah Hass ไ้ทำ การศึกษาไว้ โดยที่เขาทั้ง 3 ไ้ศึกษาเพื่อหาหน้าที่ของสื่อมวลชน โดยการสำรวจความ ท้องการของผู้ใช้สื่อมวลชนนั้นมาสรุปเป็นหน้าที่ของสื่อมวลชน ซึ่งผู้วิจัยก็นำมาเป็นแนว ทางในการศึกษาหน้าที่โทรศัพท์ครั้งนี้ด้วย คือผู้วิจัยไ้สำรวจหน้าที่โทรศัพท์โดยดูจาก ความต้องการในการใช้โทรศัพท์ว่าใช้ไปในทางใดบ้าง นำมาสรุปเป็นหน้าที่ของโทรศัพท์ นั้นเอง และในการศึกษาถึงเรื่องหน้าที่โทรศัพท์ค่อชีวิตครอบครัวที่อยู่ในเมืองนั้น ผู้วิจัย ไ้ค้นหาเอาเกณฑ์การแบ่งโครงสร้างของครอบครัวที่ Akira Fujitake ไ้จัดแบ่งไว้ 3 ประเภท คือ แบบอังกฤษ, แบบอินเดียน-อิตาลี และแบบญี่ปุ่น เพื่อหาโครงสร้าง ของครอบครัวไทย และดูความสัมพันธ์ของโทรศัพท์กับครอบครัวว่ามีความสัมพันธ์กันหรือไม่ เพื่อมาสรุปหน้าที่โทรศัพท์ค่อชีวิตครอบครัวที่อยู่ในเมือง นอกจากนี้ยังมีบทความที่สนับสนุน และชี้ให้เห็นถึงประโยชน์ของโทรศัพท์อีกด้วย คือ Jersi Pomorski ชี้ให้เห็นว่าความ สัมพันธ์ของคนในสังคมเมืองมีความเห็นต่างกันมาก โทรศัพท์จะเป็นสื่อที่สร้างความสัมพันธ์ ขึ้นไ้ Herbert S. Dordick โทรศัพท์จะมีประโยชน์ในการสร้างความสัมพันธ์ระหว่าง บุคคลค่าเนินธุรกิจ และทำให้เกิดการพัฒนาประเทศไ้ J. Alan Mojer ไ้กล่าวถึง การพัฒนาโทรศัพท์กับความเจริญของเมือง Wilson P. Dizard การพัฒนาโทรศัพท์ ที่มีขนาดเล็กสามารถพกตัวไ้ และเห็นว่าการค่าเนินชีวิตของคนเราจำเป็นต้องมีโทรศัพท์ และ Edwin B. Parker เห็นว่าการสื่อสารจะช่วยให้เกิดการพัฒนาประเทศไ้ ทั้งใน ค่านสังคมและเศรษฐกิจ รวมทั้งการสื่อสารกันไ้ทั่วโลก ซึ่งโทรศัพท์จักเป็นสื่อชนิดหนึ่งที สามารถจะช่วยก่อให้เกิดการพัฒนาประเทศไ้ตนเอง จากบทความและแนวความคิดของ นักวิชาการหลายท่านที่กล่าวแล้วข้างต้น ผู้วิจัยขอเสนอรายละเอียดดังต่อไปนี้

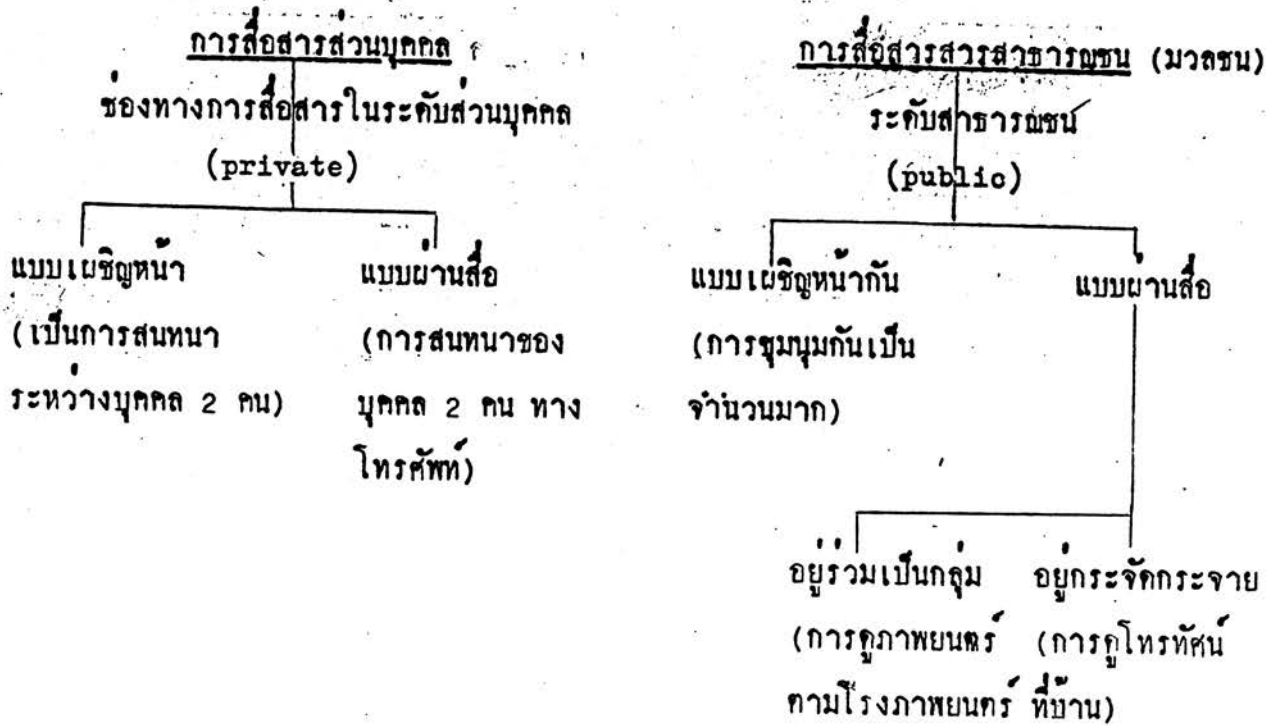
แบบจำลองการสื่อสารเชิงลู่เข้า ทั้งนี้ ศิริชัย ศิริกายะ และ จ่านง วิบูลย์ศรี (2525 : 52-55) เรียบเรียงมาจากที่ D. Lawrence Kincaid เขียนไว้ นั้นสรุปไ้ว่า แบบจำลองการสื่อสารเชิงลู่เข้ามีส่วนประกอบที่สำคัญที่สุดคือ 1) สารสนเทศ (Information)

อันเป็นที่มาของแบบจำลองทั้งหมดและ 2) การเข้าใจร่วมกัน (Mutual Understanding) อันเป็นเป้าหมายพื้นฐานในการสื่อสารของมนุษย์เพราะในการสื่อสารของมนุษย์นั้นท่าทีมุ่งที่จะทำให้เกิดความเข้าใจร่วมกันนั่นเอง Kincaid ได้นำเอาสภาพแวดล้อม สภาพอารมณ์ และพื้นฐานความเข้าใจของผู้รับสารและผู้ส่งสารมาใช้ในแบบจำลองการสื่อสารเชิงคู่เข้าเพื่อใช้ในการศึกษาและก่อให้เกิดความเข้าใจร่วมกัน นอกจากนี้แบบจำลองที่เป็นการคู่เข้า ใดที่อยู่บนหลักการตั้งต่อไปนี้คือ 1. หลักการของสารสนเทศ 2. หลักการของไซเบอร์เนติกส์ 3. หลักการของความหมาย และ 4. ภาษาที่ผสมผสานกับอากัปภิกิริยาต่าง ๆ ทั้งนี้เพื่อก่อให้เกิดความเข้าใจคู่เข้ามา คือเกิดความเข้าใจร่วมกันในการสื่อสาร ในการที่คนเราจะมีการสื่อสารจนกระทั่งก่อให้เกิดความเข้าใจตรงกันนั้นจำเป็นจะต้องผ่านสื่อต่าง ๆ ในขั้นตอนของการสื่อสารสนเทศ สัญลักษณ์ ซึ่งสื่อในการส่งผ่านไปนั้นมีสื่อประเภทต่าง ๆ ทั้งที่เป็นสื่อระหว่างบุคคล เช่น จดหมาย โทรเลข โทรศัพท์ และทางค้ำสื่อมวลชน ได้แก่ วิทยุ โทรทัศน์ หนังสือพิมพ์ หนังสือเล่ม ภาพยนตร์ สื่อดังกล่าวมีบทบาทและหน้าที่สำคัญต่อการดำรงชีวิตของเรา โดยเฉพาะอย่างยิ่งในสังคมสมัยใหม่ (Modern Society) สภาวะแวดล้อมในสังคมเมืองมีส่วนผลักดันให้คนเราต้องอาศัยเครื่องอำนวยความสะดวกในการติดต่อสื่อสาร เพื่อกิจกรรมต่าง ๆ ในการดำเนินชีวิต โทรศัพท์ซึ่งเป็นหนึ่งบรรดาเครื่องมือสื่อสาร เหล่านั้นจึงมีบทบาทหน้าที่สำคัญต่อการดำรงชีวิตของคนในสังคมสมัยใหม่

แบบจำลองภาวะคู่เข้าสามารถพัฒนาประยุกต์ใช้กับกระบวนการของการสื่อสารได้เป็นอย่างดี จึงทำให้ผู้ที่ทำการศึกษาทางด้านการสื่อสารสามารถนำมาใช้กับการวิจัยทางด้านการศึกษาทุกประเภทได้ เพราะแบบจำลองนี้มีลักษณะยืดหยุ่นได้ตามลักษณะของผู้นำไปใช้ และในที่นี้การศึกษาเกี่ยวกับสื่อทางค้ำโทรศัพท์ก็ได้นำแนวความคิดแบบจำลองคู่เข้านี้มาดัดเป็นแนวในการศึกษาถึงหน้าที่ของโทรศัพท์ด้วย

นอกจากนี้ Wilbur Schramm (1983: 113-120) ได้แบ่งช่องทางของการสื่อสารออกเป็น 2 ประเภท ดังนี้

Wilbur Schramm ยังได้ให้ข้อจำกัดของสื่อทั้ง 2 ประเภทดังนี้

1. การกระตุ้นประสาทสัมผัส การสื่อสารแบบเผชิญหน้าจะมีมากกว่าการผ่านสื่อ เพราะผู้สนทนาจะถูกกระตุ้นให้ใช้ประสาทสัมผัสต่าง ๆ ได้ เช่น ใตยีน, ใตเห็น ลักษณะท่าทางต่าง ๆ ทำให้สื่อความหมายและมีความเข้าใจร่วมกันได้เป็นอย่างดี
2. โอกาสเกิดปฏิกิริยาตอบกลับ การสื่อสารแบบเผชิญหน้าจะทำให้เกิดปฏิกิริยาตอบกลับได้ง่ายและเกิดขึ้นอย่างต่อเนื่อง ซึ่งจะพบว่าในการใช้โทรศัพท์จะมีจำนวนของปฏิกิริยาตอบกลับรวดเร็ว (Speed) แต่มีข้อจำกัดในเรื่องจำนวน การสื่อสารผ่านสื่อมวลชนมีข้อจำกัดทั้งความเร็ว Speed และจำนวน Amount เช่น โทรศัพท์, วิทยุ, หนังสือพิมพ์ ถึงแม้จะมีปฏิกิริยาตอบกลับเกิดขึ้น ดังเช่น การส่งจดหมายกลับไปยังรายการต่าง ๆ ก็เป็นไปอย่างต่อเนื่อง
3. การควบคุมทิศทางของสาร การสื่อสารแบบเผชิญหน้า, การอ่านหนังสือ และการเรียนในชั้นเรียนจะสามารถควบคุมทิศทางของข่าวสารได้ดี เพราะผู้ฟัง, ผู้อ่าน, ผู้เรียน จะมีความตั้งใจในการรับฟังข่าวสารมากกว่าการฟังวิทยุหรือดูโทรทัศน์ที่สามารถจะเปลี่ยนสถานีอื่นฟังหรือดูได้ ดังนั้น ในการทำโฆษณาจะพบว่าการโฆษณาทางโทรทัศน์

จะใช้รูปภาพที่สามารถสร้างความเข้าใจได้รวดเร็วเพื่อจูงใจได้ง่าย แต่การโฆษณาทางหนังสือพิมพ์จะใช้ข้อความอธิบายมากกว่า เพราะคนที่อ่านโฆษณาทางหนังสือพิมพ์จะให้ความสนใจและตั้งใจอ่านหนังสือพิมพ์มากกว่า คนในสมัยก่อนเชื่อว่าผู้ส่งสารจะสามารถควบคุมสารได้และจงใจผู้รับได้ แต่ปัจจุบันเทคโนโลยีพัฒนาไปไกลมาก ทั้งการสื่อสารโดยตรงและการผ่านดาวเทียมที่มีประสิทธิภาพ ปัญหาที่คือทำอะไรจะทำให้ประสิทธิภาพในการสื่อสารมีความสัมพันธ์กับความแตกต่างของผู้รับและทำให้เกิดความเข้าใจที่ตรงกันได้

4. การลงรหัสของข่าวสาร การสื่อสารแบบเผชิญหน้ากันจะสื่อความหมายได้สมบูรณ์ที่สุด โดยดูจากอากัปกิริยาสีหน้าท่าทาง เป็นสำคัญโดยมีภาษาพูดเป็นส่วนประกอบ ในทำนองเดียวกันการรับข่าวสารทางวิทยุ โทรทัศน์ ภาพยนตร์ จะสื่อความหมายได้น้อยกว่าสื่อสารแบบเผชิญหน้ากัน และสิ่งพิมพ์จะสื่อความหมายได้สมบูรณ์น้อยที่สุด ดังนั้นจากการที่ความสิ่งพิมพ์อาจบิดเบือนไปไกลมากกว่า สื่อที่มีภาพหรือริยาท่าทางให้เห็น คือโทรทัศน์, ภาพยนตร์ หรือการสื่อสารแบบเผชิญหน้ากัน

5. อำนวยที่จะส่งข่าวไ้มากมาย การสื่อสารแบบเผชิญหน้าจะทำไ้ยากกว่าสื่อมวลชน เพราะสื่อมวลชนสามารถส่งข่าวสารไปยังคนไ้เป็นจำนวนมากและเป็น การส่งสารแบบทางเดียว (One-way Communication) สารจะสามารถส่งไปถึงคน ความที่ต่าง ๆ ในเวลาเดียวกันถ้าเป็นสื่อที่มีทั้งภาพและเสียงก็จะสามารถสร้างความ เข้าใจไ้ไ้แก่ผู้ไม่รู้อันหนังสือ ก็เช่น โทรทัศน์ เพราะเป็นการต้องการบอกข่าวไ้ ประชาชนทราบเท่านั้น

นอกจากนี้ยังมีผู้นำสื่อมวลชนมาใช้ เช่น การจัดระบบ "Radio Rural forum" คือการที่ชาวบ้านมาฟังวิทยุ แล้วนำมาวิพากษ์วิจารณ์แสดงความคิดเห็นกัน ในกลุ่มก็เป็นการรับฟังข่าวสารอันก่อให้เกิดความเข้าใจร่วมกันที่ดี ซึ่งก็มักเป็นข่าวที่มี ผลต่อการพัฒนาประเทศ การสื่อสารของบุคคลจะยังมีข่าวลือ เป็นการสื่อสารแบบปาก ต่อปาก ซึ่งมีความรวดเร็วเช่นกัน แต่ข่าวนั้นมักเป็นข่าวที่มีความสำคัญ เช่น "คานธีตาย" เป็นต้น

6. อำนวยในการรักษาข่าวสาร การสื่อสารแบบเผชิญหน้าเป็นอันดับที่ 2 ของการเก็บรักษาข่าวสาร นอกจากจะบันทึกการสนทนาครั้งนั้นไว้ เป็นการยากที่คนเรา จะจำประสบการณ์เก่า ๆ และรายการโทรทัศน์ที่สนุก ๆ ไ้ทุกอย่าง นอกจากว่าจะอยู่

ในความทรงจำ สิ่งสิ่งพิมพ์จึงเป็นสื่อที่มีข้อได้เปรียบในแง่ของการเก็บรักษาข้อเท็จจริง, รูปภาพ, ความคิด แต่ในปัจจุบันมีเครื่องเทป และวิดีโอเกิดขึ้น ซึ่งช่วยในการเก็บรักษาภาพและเสียงได้

7. อำนาจในการเลือกที่รับสาร ในเรื่องของการรับสารนั้นเป็นการง่ายที่จะเปลี่ยนช่องสถานีโทรทัศน์หรือวิทยุ แต่ยากที่จะหลีกเลี่ยงการสนทนาแบบเผชิญหน้ากันได้ หรือการม่อยหลับในห้องเรียนที่มีคนจำนวนมากจะง่ายกว่าการที่จะม่อยหลับในห้องที่มีคนอยู่เพียงจำนวนน้อย หรือการเปลี่ยนสถานีโทรทัศน์ง่ายกว่าการเดินออกมาจากโรงพยาบาลเพียงคนเดียว หรือการหลีกเลี่ยงการอ่านโฆษณาหรือข่าวทางหนังสือพิมพ์จะง่ายกว่าการเลี่ยงที่จะต้องฟังข่าวทางโทรทัศน์ ทั้งนี้ผู้รับสารสามารถที่จะเลี่ยงการรับรู้ได้ แต่ในการเผชิญหน้ากันนั้นไม่สามารถหลีกเลี่ยงได้ เช่น การที่คุณต้องฟังเนื้อความเล่าเรื่องเก่าให้ฟัง เป็นครั้งที่สาม คุณก็ต้องฟัง แต่ถ้าฟังวิทยุคุณอาจเปลี่ยนเป็นสถานีอื่นไ้กันเอง

8. อำนาจการให้ข่าวสารพิเศษ การให้ข่าวทั่ว ๆ ไป เช่น การบอกลักษณะอากาศ ตารางฟุตบอลวันแข่ง ราคาสินค้า หรือนโยบายของรัฐบาล สามารถจะใช้สื่อมวลชนบอกกล่าวแก่ประชาชนได้เป็นอย่างดี แต่ถ้าเราต้องการแก้ปัญหา หรือทราบอะไรที่เป็นเรื่องเฉพาะเจาะจงนั้นเราอาจหาได้จากหนังสือคู่มือ หรือผู้รู้ในเรื่องนั้น เช่น การซ่อมรถคุณต้องการรู้จักวิธีแก้ไขอาจดูได้จากคู่มือ แต่ถ้าเผชิญมีรายการทางวิทยุหรือโทรทัศน์ก็ถือว่าเป็นความมหัศจรรย์ที่มาตรงกัน การต้องการข่าวเฉพาะนั้นแหล่งข่าวที่ดีก็คือตัวบุคคลนั่นเอง

ข้อจำกัดของสื่อทั้งสองประเภทตามที่ Wilbur Schramm ได้ตั้งข้อสังเกตไว้นั้นทำให้เราทราบว่าโทรทัศน์มีข้อจำกัดในฐานะเป็นสื่อที่ทำให้เกิดการสื่อสารแบบเผชิญหน้าได้ดังนี้คือ เป็นสื่อที่สามารถกระตุ้นความรู้สึกได้แต่ยังทำให้เกิดปฏิกิริยาตอบกลับอย่างท่อนื่อง และในการควบคุมให้เกิดการรับสารโทรทัศน์จะควบคุมได้ดี การใช้โทรทัศน์จะใช้เป็นภาษาพูด โดยเราจะทราบอารมณ์ของผู้พูดจากน้ำเสียงที่ตอบกลับมาได้ แต่ในเรื่องของการแพร่กระจายข่าวครั้งละมากมาก โทรทัศน์สู้สื่อมวลชนไม่ได้ และการรักษาข่าวสารโทรทัศน์ก็ทำได้ยาก นอกจากจะมีการบันทึกเทปซึ่งไม่ค่อยจะทำกัน จากข้อจำกัดของโทรทัศน์นี้ผู้วิจัยจะได้นำมาใช้เป็นแนวทางในการศึกษา

หน้าที่ของโทรศัพท์ครั้งนี้

โทรศัพท์ที่ถูกประดิษฐ์ขึ้นจากการค้นคว้าของสองพ่อลูกคือ Marvella Bell และ Alexander Graham Bell ตามที่ Marshall McLuhan (1964:223-240) ได้อธิบายถึงสื่อต่าง ๆ รวมทั้งโทรศัพท์ด้วย การค้นพบสื่อโทรศัพท์เกิดขึ้นจากการที่ Marvella Bell ซึ่งเป็นบิดาของ Alexander Graham Bell พยายามที่จะสร้างเครื่องมือที่จะทำให้คนหูหนวกได้ยินชัดเจขึ้น โดยทำสำเร็จและนำมาใช้ในปี 1867 และทำให้คนพบกระแสร์หน้าที่นำมาใช้สื่อสารได้ นั่นก็คือ โทรศัพท์นั่นเอง

คำว่า "โทรศัพท์" นั้นมีมาตั้งแต่ปี 1840 ก่อนที่ Alexander Graham Bell จะเกิดเสียอีก คือได้ใช้เป็นคำอธิบายถึงการสร้างบทเพลงโดยผ่านการเคาะไม้ โทรศัพท์ได้นำมาใช้ให้บริการแก่ประชาชนในปี 1877 มีลักษณะคล้ายเป็นสายโทรเลข กลุ่มโทรศัพท์ที่เกิดขึ้นเป็นเพียงกลุ่มเล็ก ๆ ที่ไม่มีความสำคัญมากมายเท่ากับโทรเลขในสมัยนั้น จนกระทั่งบริษัท Western Union เข้ามาควบคุมการให้บริการทางโทรศัพท์

การใช้โทรศัพท์ในการสนทนาได้เป็นที่แพร่หลายกันมากในศตวรรษที่ 17 จนกระทั่งมีการสร้าง เครื่องรับโทรศัพท์ที่มีลักษณะทางกายภาพที่เหมาะสมกับโครงสร้างของหูเพื่อจะนำโทรศัพท์มาใช้ได้สะดวกขึ้น โดย Dr. C.J.Blake เป็นผู้คิดขึ้น ข้อจำกัดของการใช้โทรศัพท์ก็คือการที่เราไม่สามารถเห็นลักษณะท่าทางของคู่หูที่เราพูดคุยได้แค่เราสามารถที่จะสนทนาและทราบความคิดเห็นจากคู่หูได้โดยตรง เพราะฉะนั้น ถ้าคู่หูหรือผู้ที่พูดโทรศัพท์กับเราไม่พอใจหรือแสดงท่าทางก็อาจเสแสร้งพูดคุยกับเราได้ ถึงแม้ได้มีคำกล่าวที่ว่า คนบางคนสามารถที่จะใช้กลวิธีในการพูดโดยทำให้เพื่อนไม่โกรธได้โดยการพูดทางโทรศัพท์ เพราะไม่คงเผชิญหน้า

แต่ถ้าจะนำโทรศัพท์กับวิทยุและโทรทัศน์มาเปรียบเทียบกัน จะพบว่ามีความแตกต่างกัน เช่น โทรศัพท์กับวิทยุ เป็นสื่อที่ใช้หูฟังเหมือนกัน แต่สิ่งที่แตกต่างกันคือ โทรศัพท์สามารถที่จะโต้ตอบได้ระหว่างคนสองคน แต่วิทยุนั้นจะฟังกันได้หลายคน ไม่สามารถโต้ตอบกันได้ ในทำนองเดียวกันโทรทัศน์สามารถมองเห็นได้ทั้งภาพและได้ยินเสียงด้วยในขณะเดียวกัน แต่ก็ไม่สามารถโต้ตอบกันได้เหมือนโทรศัพท์ และโทรศัพท์ก็ไม่สามารถมองเห็นภาพได้ในขณะที่พูดโทรศัพท์ คนบางคนอาจบอกว่าฉันสามารถ

มองเห็นได้ในขณะที่ทุกโทรทัศน์ แต่นั่นก็เป็นแค่ภาพที่นึกขึ้นเองเท่านั้น การใช้โทรทัศน์ในระยะหลังได้มีความสำคัญมาก โดยเฉพาะในระดับนักบริหารมักคิดว่าการเจรจาทางโทรทัศน์ได้ประสบผลสำเร็จแล้ว แต่ถ้านึกถึงการมีเพื่อนหรือเสแสร้งแล้ว การเจรจานั้นก็ไม่น่าจะนับว่าประสบผลสำเร็จ สำหรับเด็กวัยรุ่นเข้าใจว่าสื่อโทรทัศน์เป็นสื่อที่ใช้สื่อภาษารักข บางครั้งคนบางคนก็มีการจูบลาทางโทรทัศน์ก็เป็นการสร้างความประทับใจและเกิดความรักกันโดยผ่านโทรทัศน์

เพราะฉะนั้นการนำโทรทัศน์มาใช้กันในปัจจุบันจึงนำมาใช้กันหลายทางหลายด้าน ทั้งในด้านการศึกษาค้นคว้าทางธุรกิจ และการศึกษาค้นคว้าในปัญหาระดับประเทศก็นำมาใช้กันอย่างแพร่หลาย โทรทัศน์จึงเป็นสื่อที่มีความสำคัญอย่างหนึ่ง แต่โดยข้อจำกัดของมันก็มีทั้งได้ประโยชน์และผลเสีย ซึ่งก็คงจะขึ้นอยู่กับตัวผู้ใช้โทรทัศน์นั่นเอง แต่ประโยชน์ทางด้านการสื่อสารแล้ว โทรทัศน์จักเป็นสื่อที่มีประโยชน์อย่างมากสื่อหนึ่งและเป็นสื่อที่มีความสำคัญกับสังคมในปัจจุบันนี้ที่ต้องการความรวดเร็วและความสะดวกเป็นอย่างมากนี้ด้วย

การที่สังคมปัจจุบันมีความต้องการเครื่องอำนวยความสะดวกและความรวดเร็วในการดำเนินการทางด้านการค้า ๆ โดยเฉพาะทางด้านการธุรกิจนั้นโทรทัศน์เป็นเครื่องมือสื่อสารที่ช่วยเสริมให้การดำเนินการเป็นไปอย่างรวดเร็วยิ่งขึ้น Richard T. Geruson และ Dennis Mc Grath ได้ให้ความเห็นต่อการดำเนินการดำเนินชีวิตของคนที่อยู่ในเมืองว่า การปฏิวัติอุตสาหกรรมเป็นผลทำให้การดำเนินชีวิตของคนที่อยู่ในเมืองเปลี่ยนแปลงไปจากเดิม อันเนื่องมาจากการนำพลังงานไฟฟ้ามาใช้ทำให้เกิดมีประติสัมพันธ์ใหม่ ๆ เกิดขึ้น รวมทั้งทำให้เกิดสื่อที่ใช้ในการสื่อสาร อันได้แก่ โทรทัศน์วิทยุ ภาพยนตร์ เป็นต้น ซึ่งเป็นประโยชน์ต่อการสื่อสารและยังก่อให้เกิดความบันเทิงความรู้และการขยายทางด้านการค้าด้วย การสื่อสารจึงมีความสัมพันธ์กับการดำเนินชีวิตของชาวเมือง ทั้งนี้เพราะอาชีพของชาวเมืองส่วนใหญ่เน้นทางด้านการบริการ อุตสาหกรรมซึ่งจะอยู่ในสำนักงานและมีความเชี่ยวชาญเฉพาะในอาชีพของคน ซึ่งต่างจากชาวชนบทที่ทำงานอยู่ตามไร่นา นอกจากนี้ยังได้มีการนำระบบเงินตรามาใช้ ทำให้ความเป็นอยู่ของคนในสังคม มีลักษณะแก่งแย่งชิงดีและต่างคนต่างอยู่ การดำเนินชีวิตแบบเก่าที่มีความสัมพันธ์กันในสังคม มีการให้ความช่วยเหลือซึ่งกันและกันโดยจะพบเห็นได้จาก

ความเป็นอยู่ของชาวชนบทที่ลดน้อยลง และด้วยการพัฒนาทางเทคโนโลยี ทำให้มีการนำเอาเครื่องมือ, เครื่องจักรมาใช้ ก่อให้เกิดเครื่องอำนวยความสะดวกต่าง ๆ แก่ชาวเมืองทั้งทางด้านการประหยัดเวลา, แรงงาน ทำให้ผู้หญิงมีบทบาทมากขึ้น นอกจากนี้จะเป็นแม่บ้านซึ่งออกมาทำงานนอกบ้านเพื่อหารายได้ให้กับครอบครัว เพราะมีเครื่องทุ่นแรงในการทำงานบ้านอันได้แก่ เครื่องซักผ้า, เครื่องดูดฝุ่น เป็นต้น จากการเปลี่ยนแปลงวิถีทางการดำเนินชีวิตของคนในเมือง ทำให้มีผู้พยายามสร้างสื่อเพื่อให้เกิดความสัมพันธ์กันระหว่างคนในสังคม และด้วยการพัฒนาทางเทคโนโลยีจึงทำให้เกิดเครื่องมือสื่อสารขึ้น คือ โทรทัศน์ วิทยุ ภาพยนตร์ โทรศัพท์ หนังสือพิมพ์ โทรเลข เป็นต้น จากการสร้างสื่อเพื่อช่วยอำนวยความสะดวกแก่คนในสังคมเมืองที่ต้องการความเร่งด่วนในการติดต่อสื่อสาร โทรศัพท์จึงเป็นสื่อที่ใคนำมาใช้ในการสื่อสารที่ทำการสื่อสารระหว่างบุคคล และเป็นสื่อที่สามารถสร้างสถานการณ์ของการสื่อสารแบบเผชิญหน้าได้ ทั้งนี้การนำโทรศัพท์มาใช้ในการสื่อสารจึงนำมาใช้ทั้งทางด้านการทำงานและการสร้างความสัมพันธ์ให้เกิดขึ้นภายในสังคมเมือง จากการนำโทรศัพท์มาใช้ให้เป็นประโยชน์นี้ผู้วิจัยได้เห็นถึงความสำคัญของโทรศัพท์ จึงได้ทำการศึกษาดังหน้าที่ของโทรศัพท์ว่ามีอะไรบ้างที่อาจมีนอกเหนือจากที่เราได้เห็นประโยชน์ของโทรศัพท์อยู่แล้ว และเพื่อจะได้นำมาสรุปหน้าที่ของโทรศัพท์ในกรุงเทพฯ นี้ด้วยเพราะวิถีการดำเนินชีวิตของชาวกรุงเทพฯ มีลักษณะเหมือนกับที่ Richard T. Gerason และ Dennis Mc. Grath ได้ให้ความเห็นไว้

การที่คนในสังคมเมืองมีความสัมพันธ์กันน้อยลง มีการประดิษฐ์สื่อเพื่อให้เกิดความสัมพันธ์ในสังคมเพิ่มขึ้นอันแสดงให้เห็นว่าการสื่อสารนี้ส่วนสำคัญต่อการดำเนินชีวิตของคนที่อยู่ในเมืองนั้น ยังได้มีนักวิชาการหลายท่านที่เล็งเห็นถึงความสำคัญของการสื่อสารต่อสังคมเมืองดังต่อไปนี้

Albert N. Cousins (1979 : 279) ได้ให้ความเห็นเกี่ยวกับชีวิตคนในเมือง เกี่ยวพันกับการติดต่อสื่อสารมากกว่า สื่อมวลชนเป็นองค์ประกอบที่จำเป็นของวิถีทางการดำเนินชีวิตของชาวเมือง เช่น หนังสือพิมพ์ โทรทัศน์ วิทยุ หรือสื่อมวลชนอื่น ๆ เป็นต้น สื่อมวลชนเหล่านี้นอกจากจะให้ข่าวสาร ความรู้ช่วยในการตัดสินใจ ถ่ายทอดวัฒนธรรมแล้ว ยังจะให้ความบันเทิงแก่ชาวบ้านอีกด้วย อันจะเป็นประโยชน์ต่อการดำเนินชีวิตของชาวเมือง

Richard L. Meier (1962 : 43-44) นิ่งสังคมวิทยาบอกว่า การดำเนินชีวิตของคนในเมืองมีความเกี่ยวข้องกับการสื่อสารอย่างเห็นได้ชัด Meier มองว่าการเจริญเติบโตของเมืองนั้นเป็นผลมาจากการพัฒนาระบบการสื่อสารใน สังคมนั้นเอง

Talcott Parsons (1951 : 327) เห็นว่าการสื่อสารนั้นเป็นกุญแจ สำคัญของแนวความคิดและรูปแบบต่าง ๆ ของกระบวนการสื่อสารมีความสำคัญต่อระบบ สังคม โดยเฉพะการสื่อสารระหว่างบุคคลเป็นการสื่อสารที่สำคัญอันหนึ่งของระบบ สังคม โทรศัพท์จึงเป็นสื่อที่ใช้ในการสื่อสารระหว่างบุคคล กังนั้น โทรศัพท์ก็จึงเป็น สื่อที่มีความสำคัญต่อการสื่อสารในสังคมกวดย

การที่นักวิชาการทั้งสามท่านเห็นความสำคัญของการสื่อสารต่อระบบสังคมแล้ว Frank E. Dance และ Carl & Larson (1976 : 48) ก็ได้สรุปหน้าที่ของ การสื่อสารออกเป็นสามหน้าที่คือ

1. ทำให้เกิดความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลกับสภาพแวดล้อม
2. เป็นกระบวนการที่พัฒนาระดับของจิตใจให้สูงขึ้น
3. เป็นการกำหนดพฤติกรรมของมนุษย์

จากการวิจัยของ Dance และ Larson เขาเชื่อว่าการที่มนุษย์ของเรา กระทำหรือแสดงออกมาในรูปของภาษาพูดในการสื่อสารนั้น จะพบอยู่เสมอว่าผลที่ได้ ออกมาจะประกอบด้วยสามองค์ประกอบนี้ โทรศัพท์จึงเป็นสื่อชนิดหนึ่งที่มีลักษณะหน้าที่ ของการสื่อสารทั้งสามคือ ทำให้เกิดความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลกับสภาพแวดล้อม, พฒนา ระดับจิตใจให้สูงขึ้นและยังมีส่วนกำหนดพฤติกรรมของมนุษย์ได้ กังนั้นทามแนวความคิด ของ Dance และ Larson นี้ โทรศัพท์เป็นสื่อที่ทำให้เกิดหน้าที่ของการสื่อสารได้นั้นเอง

นอกจากการแบ่งหน้าที่ของการสื่อสารแล้ว Alen H.W. Urtzed และ Calin Turner (Pool 1977 : 247-248) ได้ทำการสำรวจถึงหน้าที่ที่ซ่อนเร้น ของโทรศัพท์ไว้ด้วย โดยศึกษาในช่วงที่เกิดไฟไหม้บริษัทโทรศัพท์ทำให้ไม่มีโทรศัพท์ ใช้อยู่ 23 วัน โดยเขาได้พบหน้าที่โทรศัพท์สามประการคือ

1. มหาบททางสังคม การที่โทรศัพท์เป็นสื่อที่ใช้สื่อสารในชีวิตประจำวัน แสดงให้เห็นถึง เครือข่ายของบุคคลที่ใช้โทรศัพท์ที่นอกเหนือออกไป คือโทรศัพท์ที่ใช้ในการแจ้งอุบัติเหตุ หรือธุรกิจโดยดูจากอัตราการเสียค่าโทรศัพท์ของโทรศัพท์ในเขตอื่น นอกเหนือไปจากเขตที่โทรศัพท์เสีย พบว่ามีการใช้โทรศัพท์มากกว่าจุดหมายหรือโทรเลข เสียอีก นอกจากนี้โทรศัพท์ยังสามารถแสดงให้เห็นถึงความมีน้ำใจต่อเพื่อนบ้านหรือถ้าไม่มีโทรศัพท์ก็อาจทำให้ขาดการติดต่อกันระหว่างเพื่อนและครอบครัวได้เช่นกัน ซึ่งแสดงให้เห็นว่าโทรศัพท์นั้นมีบทบาทในสังคมอย่างมาก

2. เป็นสื่อที่ช่วยเสริมสร้างกำลังใจให้แก่บุคคลในยามอยู่ความลำบาก กล่าวคือ ให้ความรู้สึกปลอดภัย สร้างความรู้สึกว่าไม่ได้อยู่คนเดียว หรือแม้แต่การเรียกใช้บริการต่าง ๆ ไ้จากโทรศัพท์ซึ่งสามารถเห็นได้ในชีวิตประจำวัน

3. เป็นสื่อใช้ทดแทนการสื่อสารแบบเผชิญหน้า คือโทรศัพท์เป็นสื่อที่ใช้ในการสื่อสารระหว่างบุคคล แต่ไม่เห็นหน้ากันและจากการสนทนาทางโทรศัพท์สามารถใช้ทดแทนการสื่อสารแบบเผชิญหน้าได้ ทั้งนี้ เมื่อโทรศัพท์เสียจึงเกิดการเยี่ยมชมกันมากขึ้นจึง เป็นที่น่าสัง เกทว่าโทรศัพท์เป็นสื่อที่ถูกนำมาใช้เพื่อประโยชน์ในการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างคนที่อยู่ในเมือง

ดังนั้น ผู้วิจัยจึง ใ้ค้นำมาใช้เป็นแนวทาง ในการศึกษาหน้าที่ของโทรศัพท์ ในครั้งนี้ด้วย นอกจากนี้ Elihu Katz, Michael Gurevitch และ Hadassah Hass (1973 : 47) ได้ทำการศึกษานาหน้าที่ของ สื่อมวลชนโดยสำรวจความต้องการ ของคนที่มีต่อสื่อมวลชนในประเทศอิสราเอล โดยศึกษาหน้าที่ของสื่อมวลชน 5 ประเภท คือ วิทยุ โทรทัศน์ หนังสือพิมพ์ หนังสือเล่ม ภาพยนตร์ พบว่าความต้องการของคนที่ใช้สื่อมวลชนแต่ละชนิดมีความแตกต่างกัน เช่น การนำเอาเนื้อหามาสนทนากันมักได้มาจากสื่อประเภทหนังสือพิมพ์และหนังสือเล่ม ซึ่งเป็นที่น่าประหลาดใจว่าทำไมประชาชนไม่เอาเนื้อหาที่ไ้จากโทรทัศน์มาเป็นหัวข้อในการสนทนา เป็นต้น

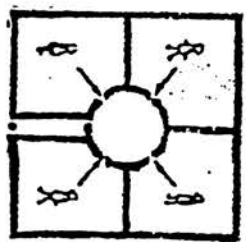
จากการสำรวจครั้งนี้ชี้ให้เห็นถึงความสัมพันธ์ของ ความต้องการใช้สื่อแต่ละชนิดซึ่งสามารถนำมาสรุปเป็นหน้าที่ของสื่อนี้ 5 ประเภท นอกจากนี้ยังพบว่ามี ความแตกต่างกันของคนแต่ละคนที่มีความต้องการแตกต่างกันไปในแต่ละสื่อด้วย ผู้วิจัยจึงนำ มาใช้เป็นแนวทาง ในการศึกษาหาหน้าที่ของโทรศัพท์ในครั้งนี้ด้วย

อนึ่ง ได้มีบทความเกี่ยวกับเรื่องโทรทัศน์และการดำเนินชีวิตของครอบครัว ซึ่งเขียนโดย Akira Fujitake (1978 : 53) อันเป็นการสำรวจความคิดเห็นของชาวญี่ปุ่นต่อการเลือกสิ่งอำนวยความสะดวก ผลปรากฏว่ามีคนเป็นจำนวนมากที่เลือกโทรทัศน์เป็นอันดับ 1 จาก 5 รายการที่ให้เลือก คือมีประชาชนถึง 37% ที่เลือกโทรทัศน์เป็นอันดับ 1 และตามมาด้วยหนังสือพิมพ์(20%) โทรทัศน์(16%) ภูเขา (14%) และรถยนต์(12%) และในประเทศสหรัฐอเมริกาได้มีการสำรวจในเรื่องนี้ด้วยเหมือนกัน ซึ่งพบว่าชาวอเมริกันได้ให้ความสำคัญต่อเครื่องอำนวยความสะดวกนี้คือ มีประชาชนถึง 41% ที่เลือกรถยนต์เป็นอันดับ 1 และตามมาด้วยภูเขา(38%) โทรทัศน์(11%) หนังสือพิมพ์(5%) และโทรทัศน์(5%) จากการสำรวจของทั้ง 2 ประเทศ จะพบว่าโทรทัศน์จะมาเป็นอันดับ 3 ซึ่งก็น่าจะสังเกตได้ว่า โทรทัศน์ก็มีความสำคัญเหมือนกันคืออยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งก็คงถือว่าโทรทัศน์มีส่วนเกี่ยวข้องต่อการดำเนินชีวิตในครอบครัวอยู่ไม่น้อยเช่นกัน

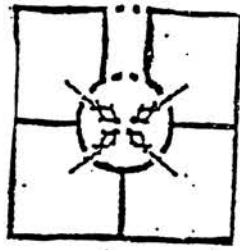
นอกจากนี้ จากการสำรวจยังพบว่าโทรทัศน์เป็นส่วนหนึ่งที่ทำให้ครอบครัวของชาวญี่ปุ่นมีความทันสมัยขึ้น โดยดูจากรายการโทรทัศน์ซึ่งใช้ชื่อว่า Home drama ซึ่งเป็นรายการที่จะสอนถึงการแก้ปัญหาต่าง ๆ ในครอบครัวและได้มีผู้แบ่งโครงสร้างของบ้านในแต่ละชนชาติออกเป็น 3 ลักษณะ โดยได้จัดโครงสร้างของบ้านออกเป็นดังนี้คือ

1. แบบอังกฤษ British type (North European type)

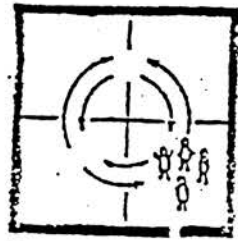
ซึ่งมีลักษณะต่างคนต่างอยู่และมักจะใช้เวลาส่วนใหญ่อยู่ในห้องของคน ซึ่งมักจะอยู่ในห้องส่วนตัวมากกว่า จึงเป็นลักษณะต่างคนต่างอยู่ เพราะให้ความสำคัญกับห้องส่วนตัวมากกว่า

2. แบบอินเดียน-อิตาลี Indian-Italian type (South European type)

มีลักษณะรวมกันโดยเฉพาะจะมาอยู่รวมกัน
ที่ห้องกลาง ซึ่งคนในครอบครัวมักจะใช้
เวลาส่วนใหญ่ในห้องนี้มาอยู่รวมกัน ถึง
แม้ว่าจะมีห้องส่วนตัวของตนเองแล้วก็ตาม

3. แบบญี่ปุ่น Japanese type

ครอบครัวญี่ปุ่นมักจะใช้เวลาอยู่
รวมกันเป็นกลุ่ม เช่น มีห้องวากภาพ
ห้องนั่งเล่น ห้องครัว ซึ่งแยกตามหน้าที่
ออกไป ซึ่งทุกห้องในบ้านจะถูกใช้หมดโดย
สมาชิกในครอบครัวจะ ไม่มีห้องส่วนตัว และ
แต่ละห้องมีประตูเลื่อน ซึ่งมักจะไม่เปิดจาก
ข้างนอก

จากลักษณะครอบครัวของชาวญี่ปุ่น พบว่าการมีส่วนร่วมในการกุโทรทัศน์ของ
ชาวญี่ปุ่นนั้น เกิดจากโครงสร้างของครอบครัวที่มีลักษณะอยู่รวมกัน และสมาชิกภายใน
ครอบครัว เมื่อต้องการ เป็นส่วนหนึ่งของครอบครัวจะร่วมกุโทรทัศน์ไปด้วย ทั้งที่อาจไม่
ได้มีความสนใจในรายการโทรทัศน์นั้นอย่างจริงจัง แต่ควยลักษณะการร่วมทำกิจกรรม
ต่าง ๆ ด้วยกันอยู่เสมอรวมทั้งการกุโทรทัศน์ด้วยนั้น ได้มีส่วนช่วยในการพัฒนาประเทศ
ญี่ปุ่นได้

จากการศึกษาของ Akira Fujitake ครั้งนี้ ผู้วิจัยได้นำเกณฑ์การ
แบ่งโครงสร้างของครอบครัวมาเป็นแนวทางในการหาโครงสร้างของครอบครัวไทย
และจากความสัมพันธ์ของโทรทัศน์กับครอบครัวว่ามีการใช้เนื้อที่ภายในบ้านเป็นแบบใด
เพื่อนำมาสรุปเป็นสถานที่ของกรวางโทรทัศน์ต่อการใช้พื้นที่ภายในบ้าน

นอกจากนี้ยังมีบทบาทที่สนับสนุนและชี้ให้เห็นถึงประโยชน์ของโทรทัศน์ไว้
ถึงต่อไปนี้

Jersey Pomorski (1983 : 11) ได้ให้ความเห็นเกี่ยวกับการผลิตสื่อใหม่ ๆ ในการสื่อสารว่า นับวันก็จะยิ่งทำให้คนเรามีการสนทนากับเพื่อนบ้านน้อยลง คนในสังคมต่างค่าเป็นชีวิตไปในทางของต่างคนต่างอยู่ อันทำให้ขาดความสัมพันธ์กันในสังคม ภัยการมีเทคนิคเครื่องมือใหม่มาช่วยในการหาเวลาหรือการใช้เวลาว่างของคนให้หมดไป มีการคิดเครื่องคอมพิวเตอร์สำหรับสร้างความสนุกสนานให้กับคนในครอบครัว เช่น วีดีโอเกมส์ เป็นต้น แต่จากการสำรวจพบว่า คนจะให้ความสนใจกับเครื่องมือใหม่ ๆ เหล่านี้ จนไม่มีเวลามาสมาคมกันตามระเบียบบ้านเหมือนเมื่อก่อน ซึ่งถือว่าสังคมได้เปลี่ยนแปลงไป จึงคิดว่าน่าจะมีการนำเทคโนโลยีใหม่ๆ โดยเฉพาะที่ใช้ในการสื่อสาร ซึ่งน่าจะนำมาดัดแปลงให้เกิดสังคมที่มีความสัมพันธ์กันระหว่างเพื่อนบ้านโดยเหมือนกับการมาสนทนาหน้าระเบียบบ้าน ซึ่งสื่อโทรทัศน์น่าที่จะได้เป็นสื่อที่นำมาใช้ได้ในทางที่จะส่งเสริมการสนทนาหน้าระเบียบบ้านนี้ และจากบทความนี้ก็น่าจะแสดงให้เห็นว่า ถ้าเรานำเทคนิคใหม่ ๆ ทางด้านสื่อ ในการสื่อสารมาใช้ให้ถูกต้อง วัฒนธรรมและสิ่งค้ำจุนที่เคยมีมาก่อนแล้วก็จะสามารถที่จะดำรงไว้ได้ถึงแม้จะเปลี่ยนแปลงรูปแบบไปบ้าง

Herbert S. Dordick (1983 : 31) ได้ทำการศึกษาในเรื่องสังคมกับการใช้โทรศัพท์ ซึ่งเขาได้กล่าวถึงว่า โทรศัพท์อาจเป็นสื่อทันสมัยในระบบการสื่อสาร ทั้งทางด้านบุคคล ความสัมพันธ์กัน และความรวดเร็ว และเชื่อว่าโทรศัพท์คงจะมีความสำคัญก่อนักวิชาการทางด้านการศึกษาอันจะเป็นเครื่องมือของมนุษย์ในการสื่อสารกัน จึงมีการทำการสำรวจสังคมกับการใช้โทรศัพท์ด้วยเหตุผล 4 ประการดังนี้คือ

1. เชื่อว่าถ้าเรามีความเข้าใจที่ดีเกี่ยวกับสังคมที่ใช้โทรศัพท์จะทำให้เห็นวางแผนและนักธนาคารผู้ลงทุนสามารถจะนำมาตัดสินใจต่อการกำหนดนโยบายการลงทุนเกี่ยวกับโทรศัพท์ เพื่อจะไ้พัฒนาโทรศัพท์และนำมาสู่การพัฒนาประเทศ
2. เชื่อว่าถ้าสังคมที่ใช้โทรศัพท์ที่มีความเข้าใจในกฎเกณฑ์ที่ก็สามารถที่จะใช้กฎเกณฑ์ในการพัฒนาโยบายทางด้านการศึกษาทั้งราคาให้มีความสัมพันธ์กับการใช้โทรศัพท์ได้
3. เชื่อว่าโทรศัพท์ให้ความหมายของคำนิยามเพื่อความเข้าใจวัฒนธรรมของประชาชนผู้ใช้โทรศัพท์ว่า ประชาชนเลือกการสื่อสารแบบเผชิญหน้าและไม่ต้องการ

การเผชิญหน้าอย่างไรก็ช่วยการใช้โทรศัพท์ที่มีความรวดเร็วในการสนทนาอาจทำให้ทราบถึงความรู้สึกภายในของ เขาที่เกี่ยวกับค่านิยมและสถาบันทางสังคม

4. ปัจจุบันเราได้เข้ามาสู่สมัยของสื่อที่มีขนาดเล็ก ได้แก่ คอมพิวเตอร์ วิทยุส่วนบุคคลหรือโทรศัพท์มือถือหลายช่อง และรูปแบบการสื่อสารแบบบุคคลต่อบุคคล หรือการสื่อสารเฉพาะของปัจเจกบุคคล การสำรวจสังคมที่ใช้โทรศัพท์จะทำให้เราสามารถพัฒนาวิธีการสำหรับการวิจัยที่ถี่และเข้าใจสื่อในอนาคตได้

การศึกษาในเรื่องสังคมที่ใช้โทรศัพท์ได้นำมาจากรายงาน 50 ฉบับที่มีผู้ศึกษาเรื่องโทรศัพท์และรวบรวมไว้โดย

มาใช้ในการอ้างอิงด้วย การวิจัยเรื่องโทรศัพท์เพิ่งจะเกิดขึ้นซึ่งชี้ให้เห็นว่าสื่อโทรศัพท์ได้เริ่มมีความสำคัญในสาขาการสื่อสารแล้ว นักวิชาการทางด้านการสื่อสาร ได้หันมาให้ความสนใจแก่โทรศัพท์ ซึ่งแสดงให้เห็นว่าโทรศัพท์ได้มีบทบาทสำคัญต่อการสื่อสารแล้ว

J. Alan Moger (Pool 1977 : 342) ยังได้กล่าวถึงการพัฒนาทางโทรศัพท์กับความเจริญของเมือง เขาได้เห็นว่าคนในเมืองมักจะอาศัยการสื่อสาร โดยเฉพาะทางโทรศัพท์นั้นมาก และการสื่อสารก็เป็นความจำเป็นอย่างมากในสังคมของความเป็นเมือง ดังนั้นเมื่อเมืองมีความเจริญขึ้น ขยายอาณาบริเวณออกไป โทรศัพท์จึงต้องพัฒนาและขยายคามไปทั่ว เพื่อให้ทันต่อความต้องการของคนเพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการสื่อสาร

Wilson P. Dizard (1983 : 9) ได้เขียนบทความเกี่ยวกับการประดิษฐ์โทรศัพท์แบบใหม่ที่จะอำนวยความสะดวกในการใช้สื่อชนิดนี้ได้อย่างมาก โดยกล่าวถึงอนาคตว่าสื่อโทรศัพท์จะพัฒนาขึ้นไปอีก โดยการที่คนเราจะสามารถติดต่อกันโทรศัพท์โดยไม่ต้องใช้สายในการเชื่อมโยง แต่จะใช้คลื่นไมโครเลฟติดต่อกัน นอกจากนี้ยังสามารถที่จะพกโทรศัพท์ติดตัวไปได้ด้วยไม่ว่าจะอยู่ที่ไหนก็สามารถจะใช้โทรศัพท์ได้ อันเนื่องมาจากการพัฒนาทางด้านเทคโนโลยีใหม่ ๆ และการพัฒนาทางด้านโทรศัพท์ให้ดีขึ้น เพื่อสนองต่อความต้องการของมนุษย์นั้นย่อมแสดงให้เห็นว่าสื่อโทรศัพท์ได้จัดว่าเป็นสื่อที่มีความสำคัญ และเป็นประโยชน์ต่อมนุษย์อย่างมากนั่นเอง

จากการที่ได้มีผู้เล็งเห็นถึงความสำคัญของโทรศัพท์ ยังไทม์นักวิชาการที่เห็นว่า การสื่อสารจะมีส่วนช่วยในการพัฒนาประเทศไต้หวัน ในฐานะที่โทรศัพท์เป็นสื่อทางการสื่อสารก็ควรจะมีส่วนช่วยเสริมการพัฒนาประเทศไต้หวันเช่นกัน ดังที่ Edwin B. Parker (1978 : 81) ได้เสนอบทความเกี่ยวกับสมมติฐานบนพื้นฐานของสารสนเทศ นั่นก็คือ เขาได้ตั้งสมมติฐานบนพื้นฐานที่เห็นว่าสารสนเทศนั้นเป็นสิ่งที่สำคัญต่อการพัฒนาประเทศโดยเขาได้ตั้งสมมติฐานว่า สารสนเทศมีส่วนช่วยพัฒนาประเทศที่พัฒนาแล้วและมีส่วนทำให้เกิดความยุติธรรมในโลกต่อการกระจายความสมบูรณ์ไปสู่ประเทศที่กำลังพัฒนา เพราะฉะนั้น การแพร่กระจายข่าวสารย่อมมีความสำคัญในการพัฒนาประเทศ นั่นก็คือ เมื่อการโทรคมนาคมสามารถที่จะช่วยสร้างความสัมพันธ์ และสื่อสารสนเทศไปถึงกันไต้หวันทั่วโลก ก็จะมีส่วนช่วยในการพัฒนาเศรษฐกิจ อันจะนำไปสู่การพัฒนาประเทศไต้หวัน อันหมายถึงว่าถ้ามีการส่งข่าวสารถึงกันไต้หวัน การพัฒนาประเทศก็อาจเป็นไปได้ก็อย่างนี้

ดังนั้น ในฐานะที่โทรศัพท์เป็นสื่อที่ก่อให้เกิดความสัมพันธ์กันในโลกได้ ก็ย่อมหมายถึงว่าโทรศัพท์ควรจะไทม์มีความสำคัญต่อการช่วยในการพัฒนาประเทศไต้หวัน

การที่โทรศัพท์จะมีส่วนช่วยในการพัฒนาประเทศไต้หวัน ทางสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ได้ทำการสำรวจความต้องการของประชาชนชาวไทยในชั้นมูลฐานว่าไทม์มีความต้องการอะไรบ้าง เพื่อจะไทม์ทำการแก้ปัญหา เพื่อช่วยให้เกิดการพัฒนาประเทศที่ตรงต่อเป้าหมายได้ จึงไทม์มีการทำการแบ่งความต้องการของสังคมไทยชั้น (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ 2525 : 3-5) ดังต่อไปนี้

1. สังคมที่มีการบริหารและการปกครองในรูปแบบที่สมาชิกได้รับบริการชั้นพื้นฐานให้สมาชิกมีการกินคืออยู่ที่ขึ้น
2. สังคมที่มีการปกครองระบอบประชาธิปไตย โดยมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข
3. สังคมที่มีการบริการ และการปกครองในลักษณะที่สรรสร้าง ความยุติธรรม ความเสมอภาค

4. สังคมต้องมีระบบบริหารที่มีประสิทธิภาพและความเป็นธรรม
5. สังคมที่สรรสร้างวัฒนธรรม ระเบียบ วินัย หลักจริยธรรมที่ถูกต้องเหมาะสมกับสถานการณ์ และสิ่งแวดล้อมของประชาชน และง่ายต่อการปฏิบัติ เพื่อเป็นเกณฑ์ในการกำหนดให้สมาชิกผู้ศึกษามีส่วนร่วมในสังคม
6. สังคมที่มีเทคโนโลยี และวิทยาศาสตร์ที่เหมาะสมกับการพัฒนาและอนุรักษ์ทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม
7. สังคมที่มีขนาดและการกระจายตัวของประชากรที่เหมาะสมกับทรัพยากรของประเทศ

* จากความต้องการขั้นพื้นฐานนี้ จะเห็นได้ว่าโทรศัพท์ เป็นสื่อที่เกิดจากการพัฒนาทางเทคโนโลยีและนำมาปรับใช้กับการพัฒนาประเทศเสมือนเป็นเครื่องมือทางการสื่อสารที่จะช่วยในการแก้ปัญหาของประเทศไทยได้นั่นเอง

ในการนำเอางานวิจัยและบทความที่เกี่ยวกับการสื่อสารโดยเฉพาะที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับโทรศัพท์ของนักวิชาการหลายท่านที่นำมากล่าวไว้แล้วนั้น ผู้วิจัยจะได้นำมาใช้เป็นแนวทางในการศึกษาถึงหน้าที่ของโทรศัพท์ว่าเป็นไปตามที่นักวิชาการบางท่านได้กล่าวไว้หรือมีสิ่งที่น่าสนใจเกินเท่าที่เคยพบกันมาก่อน โดยผู้วิจัยจะยึดแนวทางที่ได้มีผู้ทำการศึกษากันมาก่อนแล้ว มาเป็นเกณฑ์ในการศึกษา โดยผู้วิจัยได้นำแนวทางของ Elihu ซึ่งศึกษาถึงหน้าที่ของสื่อมวลชน โดยนำมาจากความต้องการในการใช้สื่อมาใช้สรุปเป็นหน้าที่ของสื่อมวลชน ในที่นี้ผู้วิจัยได้นำเอาความต้องการในการใช้โทรศัพท์ของคนที่ใช้โทรศัพท์มาเป็นข้อสรุป โดยได้กำหนดหน้าที่ของโทรศัพท์จากที่ Urtzed และ Turner ได้ศึกษาไว้ Marshall Mc Luhan ให้ข้อเสนอแนะไว้ Wilbur Schramm ให้ข้อจำกัดของโทรศัพท์ เป็นกัน มารวบรวมเป็นแนวทางของหน้าที่โทรศัพท์ ส่วนรูปแบบการดำเนินชีวิตของครอบครัวนั้น ผู้วิจัยได้อาศัยแนวทางของ Akira ที่ทำการวิจัยครอบครัวญี่ปุ่นพบว่ามีลักษณะการดำเนินชีวิตอย่างไรมาเป็นแนวทางในการทำวิธีการดำเนินชีวิตของครอบครัวไทยต่อไป ซึ่งจากแนวความคิดต่างๆ ของนักวิชาการหลายท่านดังที่กล่าวมาแล้วจะนำมาใช้เป็นแนวทางในการทำการวิจัยครั้งนี้

ขอบเขตของการวิจัย

การศึกษาในเรื่องหน้าที่ของโทรศัพท์มือถือที่ครอบครัวยุติในเมือง ไคศึกษา ครอบครัวยุติในเขตกรุงเทพฯ เพราะกรุงเทพฯ มีสภาพแวดล้อมที่เหมาะสม ทั้งที่ (สุคา ภิมย์แก้ว : บรรยาย) คือมีปัจจัยของความเป็นเมืองที่สมบูรณ์ในแง่ของการ ที่กรุงเทพฯ มีประชากรที่หนาแน่นที่สุดในประเทศไทย มีการควบคุมสิ่งแวดล้อมที่เป็น ธรรมชาติโดยมีการนำเอาทรัพยากรธรรมชาติมาคัดแปลงใช้ให้เกิดประโยชน์ในชีวิต ประจำวันและมีการพัฒนาทางคานเทคโนโลยี เช่น ระบบการประปา ไฟฟ้า ทางคาน สาธารณูปโภค การคมนาคม ฯลฯ อีกทั้งยังมีการจัดระเบียบทางสังคม โดยมีกฎเกณฑ์ ที่มากมายเพื่อที่จะให้คนอยู่รวมกันไค ทั้งที่เราไคพบเห็นกันอยู่ทุกวันในชีวิตประจำวัน ของชาวกรุงเทพฯ

ทั้งนั้น การศึกษาเรื่องหน้าที่โทรศัพท์มือถือที่ครอบครัวยุติในเมือง ไคทำการ ศึกษาในเขตกรุงเทพฯ ซึ่งเป็นเมืองที่มีความเจริญสูงสุดของประเทศไทย ทั้งเหตุผลที่ กล่าวมาแล้วข้างคานจะทำให้สามารถศึกษาหน้าที่โทรศัพท์ที่มีผลต่อชีวิตที่ครอบครัวยุติใน เมืองไคอย่างชัดเจนที่สุด อีกทั้งโทรศัพท์สามารถเห็นไคมากที่สุด ในเขตกรุงเทพฯ เพราะกรุงเทพฯ มีจำนวนหมายเลขโทรศัพท์มากที่สุด และจำนวนการใช้โทรศัพท์ ของชาวกรุงเทพฯ ก็มีจำนวนมากที่สุด เพราะในชีวิตประจำวันของคนกรุงเทพฯ คาง ก็มีความผูกพันกับโทรศัพท์ (องค์การโทรศัพท์แห่งประเทศไทย 2526 : 4) โดยพบว่า คนที่เป็นเจ้าของโทรศัพท์และไม่ไคเป็นเจ้าของโทรศัพท์คางก็มีความต้องการในการใช้ โทรศัพท์ โดยพบไคจากสภาพทั่วไปของชาวกรุงเทพฯ ทั้งนั้นการศึกษาหน้าที่โทรศัพท์ มือถือที่ครอบครัวยุติในเมืองจึงมีความเหมาะสมกับที่จะศึกษาครอบครัวยุติในเขต กรุงเทพฯ เป็นเขตที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้

ปัญหาวิจัย

1. หน้าที่ของโทรศัพท์มือถืออะไรบ้าง
2. มีความแตกต่างกันหรือไม่เกี่ยวกับหน้าที่โทรศัพท์ของ ครอบครัวยุติ ในเขตเมือง เขตคองเมือง เขตชานเมือง

3. ลักษณะหน้าที่ของโทรศัพทที่มีความแตกต่างกันไปตามอายุของผู้ใช้โทรศัพท์หรือไม่
4. ลักษณะหน้าที่โทรศัพทที่มีความแตกต่างกันไปตามสถานภาพในครอบครัวของผู้ใช้โทรศัพท์หรือไม่
5. ลักษณะหน้าที่โทรศัพทที่มีความแตกต่างกันไปตามอาชีพของผู้ใช้โทรศัพท์หรือไม่
6. ลักษณะหน้าที่โทรศัพทที่มีความแตกต่างกันไปตามเวลาที่ใช้โทรศัพท์หรือไม่
7. ลักษณะหน้าที่โทรศัพทที่มีความแตกต่างกันไปตามระยะเวลาที่ใช้โทรศัพท์หรือไม่
8. ลักษณะหน้าที่โทรศัพทซึ่งขึ้นอยู่กับความบ่อยครั้งในการใช้โทรศัพท์หรือไม่
9. ความบ่อยครั้งในการใช้โทรศัพท์ทำให้ความบ่อยครั้งในการใช้สื่อมวลชนชนิดอื่นคือ หนังสือพิมพ์ วิทยุ โทรทัศน์ ทัศนียภาพหรือไม่
10. สถานที่ที่วางโทรศัพท์กับการใช้พื้นที่ในบ้านทำให้ทราบถึงความผูกพันระหว่างโทรศัพท์กับชีวิตครอบครัวที่อยู่ในเมือง โดยดูจากการใช้พื้นที่ในบ้าน
11. สถานที่อื่น ๆ ที่ใช้โทรศัพท์ของสมาชิกในครอบครัว

สมมติฐาน

1. มีความแตกต่างกันเกี่ยวกับหน้าที่โทรศัพทของครอบครัวที่อยู่ในเขตเมือง เขตกึ่งเมือง เขตชานเมือง
2. ลักษณะหน้าที่โทรศัพทที่มีความแตกต่างกันไปตามอายุของผู้ใช้โทรศัพท์
3. ลักษณะหน้าที่โทรศัพทที่มีความแตกต่างกันไปตามสถานภาพในครอบครัวของผู้ใช้โทรศัพท์
4. ลักษณะหน้าที่โทรศัพทที่มีความแตกต่างกันไปตามอาชีพของผู้ใช้โทรศัพท์

5. ลักษณะของหน้าที่โทรศัพท์ที่มีความแตกต่างกันไปตามเวลาที่ใช้โทรศัพท์
6. ลักษณะของหน้าที่โทรศัพท์ที่มีความแตกต่างกันไปตามระยะเวลาที่ใช้โทรศัพท์
7. ลักษณะของหน้าที่โทรศัพท์ขึ้นอยู่กับความบ่อยครั้งในการใช้โทรศัพท์
8. ความบ่อยครั้งในการใช้โทรศัพท์ทำให้ความบ่อยครั้งในการใช้สื่อมวลชนชนิดอื่น คือหนังสือพิมพ์ วิทยุ โทรทัศน์ ลดน้อยลง

ข้อตกลงเบื้องต้น

การศึกษาหน้าที่โทรศัพท์ต่อชีวิตครอบครัวที่อยู่ในเมือง เป็นการศึกษาการใช้โทรศัพท์ของครอบครัวที่มีโทรศัพท์ได้ใช้โทรศัพท์เพื่อสนองต่อความจำเป็นต่าง ๆ กันในเมืองอย่างไรบ้าง

1. เขตกรุงเทพมหานคร หมายถึง เขตกรุงเทพมหานครที่แบ่งตามโครงการสำรวจสภาพเศรษฐกิจสังคมและประชากรของกรุงเทพฯ (2525 : 2 : 10) โดยแบ่งออกเป็น 3 เขตดังนี้
  - เขตเมือง หมายถึง เป็นเขตที่มีประชากรหนาแน่นที่สุด
  - เขตกึ่งเมือง หมายถึง เขตชั้นกลางที่เป็นช่วงต่อของเมืองและชานเมือง
  - เขตชานเมือง หมายถึง เขตที่อยู่ชั้นนอกสุดของเมือง
2. ครัวเรือนส่วนบุคคล หมายถึง ครัวเรือนที่ประกอบด้วยบุคคลที่กินอยู่ร่วมกันโดยมีความสัมพันธ์กันฉันญาติพี่น้องหรือบุคคลไม่มีความสัมพันธ์กันฉันญาติพี่น้องเลย แต่มาอยู่ร่วมกันด้วยความสมัครใจ และมีจำนวนไม่เกิน 5 คน ครัวเรือนนั้นจะอาศัยอยู่ในบ้านประเภทใดก็ได้ เช่น โรงเรือน หอแถว เรือนแพ เป็นต้น
3. สถานภาพของสมาชิกในครอบครัว หมายถึง สมาชิกในครอบครัวที่มีสถานภาพในครอบครัวอย่างไร เช่น พ่อ แม่ พี่ น้อง ญาติ ผู้อาศัย เป็นต้น

4. สื่อมวลชนอื่น หมายถึง วิทยุ โทรทัศน์ วีซีไอเทป หนังสือพิมพ์ นิตยสาร ที่สมาชิกในครอบครัวเปิดรับเป็นประจำทุกวัน

บทสรุป

ประเทศไทยได้มีการพัฒนาประเทศอย่างมีแบบแผนตั้งแต่ พ.ศ. 2504 จนกระทั่งถึงปัจจุบันนี้ พบว่าในแผนการพัฒนาประเทศแต่ละฉบับจะบรรจุการพัฒนาและการขยายของเครือข่ายโทรทัศน์อยู่ทุกครั้ง และทวีจำนวนเพิ่มขึ้นเป็นจำนวนมากมาเพื่อให้เพียงพอต่อความต้องการของประชาชน แต่ก็มักจะสนองต่อความต้องการของประชาชนได้ไม่เพียงพอจึงมีการปรับการขยายโทรทัศน์ในแต่ละแผนนั้น ก็คงจะหมายถึงว่า โทรทัศน์คง เป็นสื่อที่มีประโยชน์และมีความสำคัญต่อการสื่อสารของคน ในปัจจุบันนี้เป็นอย่างมากนั่นเอง อีกทั้งในต่างประเทศก็ได้ให้ความสนใจที่จะศึกษาสื่อโทรทัศน์ในแง่ต่าง ๆ เช่น ผลกระทบของโทรทัศน์ต่อสังคม และยังมีบทความต่าง ๆ ที่ได้จากการค้นคว้าของนักวิชาการในเรื่องของสื่อโทรทัศน์อีกมากมาย ในที่นี้ผู้วิจัยก็ได้มีความสนใจที่จะศึกษาโทรทัศน์ในเรื่องหน้าที่ของโทรทัศน์ต่อชีวิตครอบครัวที่อยู่ในเมือง เพราะสื่อโทรทัศน์จะมีความจำเป็นต่อชีวิตที่มีความเป็นอยู่ของ สังคมเมือง ทำให้ทราบว่าหน้าที่ของโทรทัศน์ที่ใช้ในครอบครัวที่อยู่ในเขตกรุงเทพฯ มีหน้าที่อย่างไรบ้าง เพื่อจะได้นำมาใช้เป็นแนวทางในการศึกษาโทรทัศน์ทางการสื่อสารต่อไป และนำมาช่วยประกอบการกำหนดนโยบายขยายเครือข่ายโทรทัศน์ให้สอดคล้องต่อความต้องการของประชาชน และนำมาสู่การพัฒนาประเทศไทย